

БЯГСТВО ОТ СВОБОДАТА

Йовко Ламбрев*/ МАТРИЦАТА

Камо се връщах от офиса в къщи Вечерта на 11 септември 2001, в съзнанието ми много дълбоко се бе запечатало точно едно изречение. „Светът никога повече няма да бъде същият”, гласеше въпросната фраза. Не си спомням кой пръв я изрече или къде я прочетох, понеже след това беше повторяна твърде често. Вероятно от дневна гледна точка някой може да я намери за пророческа, а всъщност и тогава, а и днес си е най-рационално прозрение. От този ден напатък пред аргумента сигурността човечеството е склонно да се откаже от всичко, включително от това, за което поколения наши предци са проливали кръв и пропиливали живота си. Срещу наивно звучащи обещания за сигурност се съгласяваме да претърсват багажа ни на всяко летище, даваме да снемат отпечатъци от пръстите ни. Вероятно кратично ще преълтнем и подмяната на документите ни с нови, които ще съдържат биометрични данни. Дотолкова сме го приели за естествено, че дори не ни е обидно да ни третират като престъпници. Подозрението към всеки и всичко в името на сигурността сякаш остави на втори план идеята за невинност по презумпция. И дори ме е страх да си помисля какво означава в психологически план „програмирането“ в подобен контекст на идните няколко поколения.

Всеки трезомислещ човек може и сам да стигне до извода, че няма и не може да има абсолютна сигурност, че сигурността малко или повече е едно клише. Много често напълно лишено от смислено съдържание. Няколко години работих като експерт по информационна сигурност и това, което непрекъснато повторях на клиентите си, бе, че сигурността е процес, а не състояние, че няма ясен набор от мерки, които да гарантират сигурност, и че самите мерки не могат да бъдат безцелни. Защото просто не можеш да се пазиш пълноценно от враг, когото не познаваш.

А политиците не познават интернет и затова се страхуват от него. Не съм сигурен и колко добре познават тероризма, но умело комбинират естествения ни страх с провокации към инстинктите ни за съхранение. Това, че им позволяваме да ни плашат, вместо да ги пратим да си вършат работата, за която им плащаме, е една съвсем друга тема, което обаче не променя факта, че следиш хората в интернет в името на някаква непостижима сигурност може да бъде само една безкрайно тъпна идея.

И това е така за всеки, който има поне бегла представа как функционира Мрежата и колко безсмислено, ненужно и абсурдно е това да бъде направено ефективно. Особено когато се надяваш да уловиш престъпници, които със сигурност ще действат предпазливо и с експертни умения.

Идеята не е тъпна само в един друг контекст и той няма нищо

Политиците не познават интернет и затова се страхуват от него. Не съм сигурен и колко добре познават тероризма, но умело комбинират естествения ни страх с провокации към инстинктите ни за съхранение.

общо с тероризма и сигурността, но пък като всяка истина никак не звучи добре, за да бъде произнесен директно. А именно, че сигурността е само претекст за надзъртване в личния свят и живот на обикновените хора, които толкова доброволно и лесно са се отказали да бранят личната си неприкосненост. Идеята не е тъпна и в още един контекст, а именно прехвърлянето на отговорността към посредника - доставчиците на услуги, които ще бъдат задължени да събирам и съхраняват данни за активността на клиентите си. Колкото и парадоксално да звучи, след около една година ще можем да избираме телекомуникационен оператор или доставчик на интернет по още един параметър - а именно да предпочетем кой да ни следи.

Единственият положителен ефект, който може да се появи като следствие, е образователен, обикновените потребители ще знаят по-добре и повече за начините да бъдат анонимни в Мрежата, да криптират и прикриват важните си неща, да заблуждават Големия брат, който, принципно погледнато, е полезно знание. Само че всички ние ще сме загубили една морална битка с Матрицата. Ще сме допуснали господството на някой друг и някой ден тепърва и отново ще трябва да воюваме с него за свободата си. Същата, която не сме опазили, когато трябва.

Да пожервуваме свободата си няма не е втори начин за огромна победа на тероризма над начина ни на живот.

Човек, който е готов да жертвва малко свобода в името на малко благополучие, ще загуби и свободата, и благополучието си, беше казал един мъдър американец, от поколенията, които проливаха кръв за свободата. А битките за нея са ежедневие и до днес - невинаги са кръвопролитни, но са също толкова важни, понеже не могат да бъдат спечелени от един човек. И са едно от малките неща, които ни доказват, че има смисъл да сме заедно и да пазим ценностите си на общност.

Затова трябва да си припомним свободата или сигурността беше най-важната човешка ценност... и в името на какво се отказваме от нея... ■

*Йовко има блог - yovko.net